

БЪЛГАРСКИ
НАРОДЕНЪ
ТЕАТЪРЪ

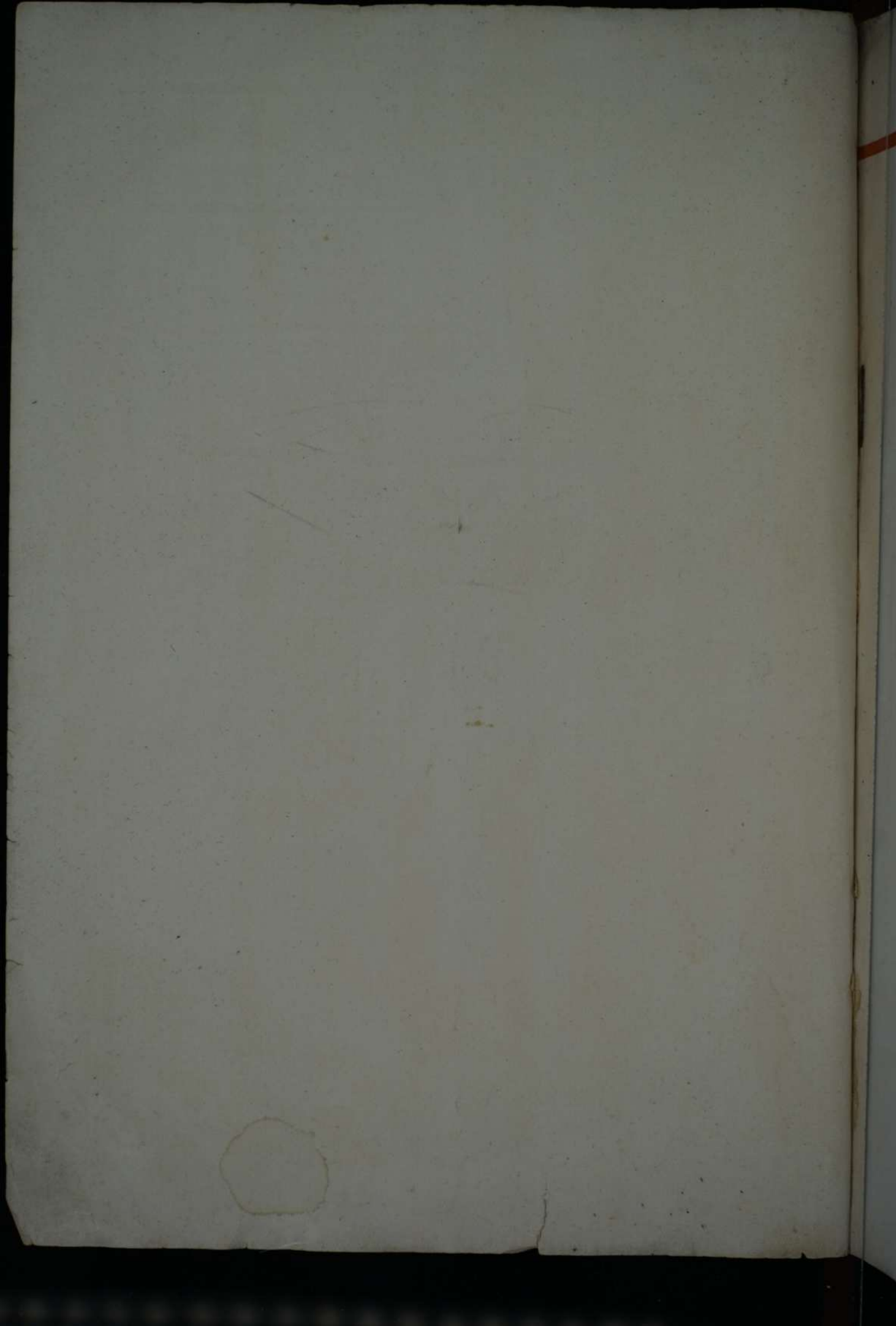
17 мартъ

1

9

2

9

БЪЛГАРСКИ НАРОДЕН ТЕАТЪРЪ

17 МАРТЪ 1929

БЪЛГАРСКИ НАРОДЕН ТЕАТЪРЪ

Началото на Българския театър датира от сръдата на миналото столѣтие, когато на нѣколко мѣста въ България по-свбдени граждани изнасятъ първитѣ театрални представления. Първото представление е дадено въ Шуменъ на 15 августъ 1856 година. Изграна е била пиесата „МИХАИЛЪ МИШКОФДОВЪ“ отъ Сава Доброплодни. На второто представление дадено въ гр. Ломъ по инициативата на известния ломски книжовникъ и учитель Кр. Стояновъ — Пишурката, се играе „МНОГОСТРАДАЛНА ГЕНОВЕВА“. Десетина години следъ първото представление Добри Войниковъ съставя първата българска професионална драматическа трупъ, съ която обикаля България и Ромъния. Освобождението забарва една създадена театрална традиция съ национално-исторически и битовъ репертоаръ. Презъ свободния животъ любителски трупи продължаватъ тая традиция.

Презъ 1883 година въ Пловдивъ изниква първата театрална трупъ, основана отъ сподвижника на Добри Войниковъ — Конст. Сапуновъ и актьора Ст. Поповъ. Тая трупъ дава и първитѣ български актриси следъ освобождението. Следъ сръбско-българската война въ 1886 г. пакъ въ Пловдивъ се образува „Нова Пловдивска Драматическа Трупъ“, която работи периодически въ театъръ „Александъръ“. Тази трупъ презъ 1888 година играе въ София съ голѣмъ успѣхъ, който ѝ осигурява 3000 лева помощъ отъ Министерството на народното просвѣщение. Лишена отъ свое помѣщение, трупата изгражда съ свои сръдства дзсценъ театъръ на мѣстото, гдето днесъ се издига сградата на Народния театъръ. Презъ 1889 година тя се преустройва и се преименова Народна Българска Театрална Трупъ „ОСНОВА“. Обаче по възникнали недоразумения трупата се раздѣля на две групи. Най-после презъ 1891 година дветѣ групи се обединяватъ подъ новото име Столична Драматическа Трупъ „СЪЗДА и СМѢХЪ“ и подъ ръководството на Василъ Налбуровъ — просвѣтителъ, режисьоръ, актьоръ и директоръ. Още при създаването на трупата „Създа и Смѣхъ“ възниква идеята за изграждането на театъръ. На 15 декемврий 1898 година Народното събрание освобождава Софийската класна лотария отъ гербовъ налозъ, като срещу това тя внася ежегодно по 100,000 лева за изграждането на театъра. Когато сумата нараства на 350,000 лева по предложението на тогавашния министъръ на Народното просвѣщение Д-ръ Ув. Д. Шишмановъ, Народното събрание решава да се построи Народенъ театъръ. Построенъ по проектъ на виенската архитектна къща Фелмеръ и Хелмеръ — на 3 яну-

арий 1907 година става откриването на Народния театър с специална написана за случая феерия-пролог от народния поет Ув. Вазов. От тоя ден започва възхода на Българския народен театър. Подкрепен с субсидии и улеснен с техническите удобства на новата театрална сграда, той се развива правилно и естествено и стига оная художествена висота, на която сме свидетели днес. На 4 февруарий 1923 година през време на тържествата по случай 65 годишнината от първото българско представление и 15 годишнината от откриването на Народния театър, избухна стихият пожар, който унищожил сцената и декоративния склад. Загубата била тежка. Тръбнаха много грижи и материални жертви, пред които не се поколебаха нито управниците, нито народа. Наскоро след пожара започва работата по възобновяването на театъра. Строежа се извършил по проекта на брезненския архитект професор Д-р Мартин Дюлфер, приет и одобрен след международен конкурс.

Първият опит за създаване на Българската опера датира от 1890 год. Група ентузиастични младежи, школували по музика в чужбина като държавни степендианти се групират около тогавашния театър „ОСНОВА“ започват трескава работа. Първото оперно представление е дадено на 2 януарий 1891 година в салона на „Славянска беседа“. Изпълняват се части от опери на чешки и руски, а после и на български. Първата изцяло изнесена опера е „ЛЮКРЕЦИЯ БОРЖУА“. Второ вече по-трайно начало датира от 1907 година, когато пристигат от Русия Михайлов К. Стоян и Ув. Вуде, които дават идеята за опера. Най-после се образува и Оперна дружба, която в началото на 1910 година изнася цели опери в Славянска беседа. От 1 януарий 1911 година тя започва да играе редовно на сцената на Народния театър, като изнася и първите български опери: „Камен и Цъна“, „Тахир Беговица“ и „Борислав“. Българската народна опера, като държавно учреждение, наредено за оперно сценично възпроизвеждане е един от най-новите културни институти, поставен на здрави основи. Стабилизираха се и се подготвиха всички помощни институти, необходими за сложната художествена работа — хор, балет и оркестър, които осигуряват нейното правилно и бързо развитие.

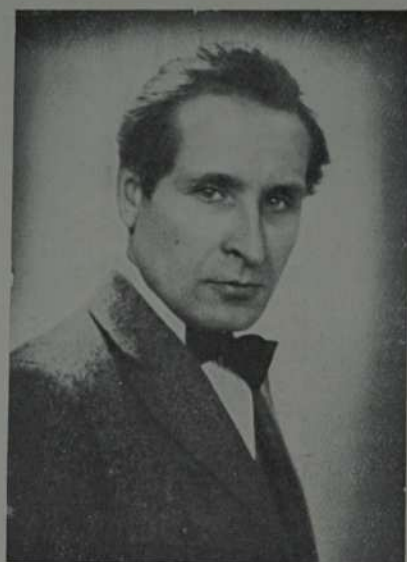
Н. Т. БАЛАБАНОВЪ
Началникъ на културното отделение
и председател на управ. комитета

Н. О. МАСАДУТИНОВЪ
гл. режисьоръ и членъ на управ. комитета

ИОР. БАЛЕВЪ
драматургъ и членъ на управ. комитета

ХР. ЦАНКОВЪ
режисьоръ

ИНЖ. М. МАРИНОВЪ
техн. директора

АЛ. МЛАДЕНКОВЪ
художника

КР. САРАФОВЪ

С. ОГНЯНОВЪ

Е.А. СТОЙКОВА

Т. СТОЙЧЕВА

ГЕНО КИРОВЪ

К. СТОЯНОВЪ

ЗА НЕДЕВА

БЛ. ТЕНЧЕВЪ

ДОР. СЕЈКОВЪ

Н. ХРИСТОВЪ

М. ЛАМБРЕВА

МАРТА ПОПОВА

Р. ТАДИНСКА

ВЛ. ТРАНДАФИЛОВЪ

Г. А. СТАМАТОВЪ

П. АТАНАСОВЪ

Н. БУЮКАКЕВА

А. ЗОЛОТОВУЧЪ

ИВ. ДИМОВЪ

ЗОРКА ЙОРДАНОВА

Н. ИКОНОМОВЪ

П. ГЕРГАНОВА

К. КУСИМОВЪ

В. УШЕВА

А. ФИЛИПОВА

СТ. САВОВЪ

А. ДЮСТАБАНОВА

Б. БОРОЗАНОВЪ

М. ЛЯНКОВА

П. ДУКОВЪ

У. БАКАЛОВЪ

М. ПЕНКОВА

Б. ГАНЧЕВЪ

Н. КОСТОВА

П. ИКОНОМОВА

М. СТУБАЕНСКА

М. ДИМИТРОВЪ
пом. режисьоръ

ВЕСЕЛА ПЕТРОВА
сцѣларка

Г. ДЮДЖЕРОВЪ
пом. режисьоръ

А. ПАНТЕЛЕЕВЪ
секретарь-библиотекаръ

Д-ръ С. БУЛЧЕВЪ
лѣкаръ

А. ГЕОРГИЕВЪ
счетоводитель-касиръ

ФИНАНСОВА КОНТРОЛНА КОМИСИЈА:
Я. Џорџановиќ, А. П. Богљевиќ, А. Сотировиќ и административниот персонал на Џрамата и операта

Е. МАСИНИ
главен диригент

Н. БЕКОВЗ
главен режисьор

Т. ХАДЖИЕВЗ
диригент

ХР. ПОПОВЗ
режисьор

СТ. МАКЕДОНСКИ

М. МЛАКОВА — ЗОЛОТОВИЧЪ

Џ.Б. КАРОВЕЗ

М. МУТОВИЧ

ДР. КАЗАКОВЗ
техн. инспекторз и бившз режисьорз

П. ЗОЛотовиЧ

Б. ХРИСТОВЪ

ДВ. ТАБАКОВА

Ж. СТЕФАНОВА

П. ЛАНОВЪ

Г. ДОНЧЕВЪ

А. ГЕРГАНОВА

К. СПИРИДОНОВА

Ж. ЛАНЧЕВЪ

А. ИВАНОВЪ

Е. НОВОЧИЪ

М. ПОПОВЪ

ДОБРИ К. ЯНКОВЪ

Л. КРАСТЕВА

М. К. БОНЕВА

СТ. САВОВЪ

Н. КОНЯРОВА

ТВ. ПЕТРОВЪ

Р. РУЗОВЪ

СА. КАЗАНДЖЕВЪ

П. ЕДМАЗОВЪ

Д-р К. ТОДОРОВЪ
секретарь на операта и диригентъ
на драмата

А.С. ДИМИТРОВЪ
пом. диригентъ

А.С. НАЙДЕНОВЪ
пом. диригентъ

У. ЦАНКОВЪ
пом. диригентъ

В. БОБЧЕВСКИ
пом. диригентъ

Г. ХИЧЕВЪ

Н. АНАСТАСОВА
сатрудничка

СТ. КАРАДЖОВА
сатрудничка

МЛ. АНГЕЛОВА
сатрудничка

Б. ОЛИВЕРЗ
сатрудникз

Г. БЕРНЦАЙНЗ
сатрудничка

А. МУНЧЕВЗ
сатрудникз

С.А. ФИДАНОВ
пом. режиссера

У.В. ПОПОВ
пом. режиссера

А. КОСТОВ
супервайзер

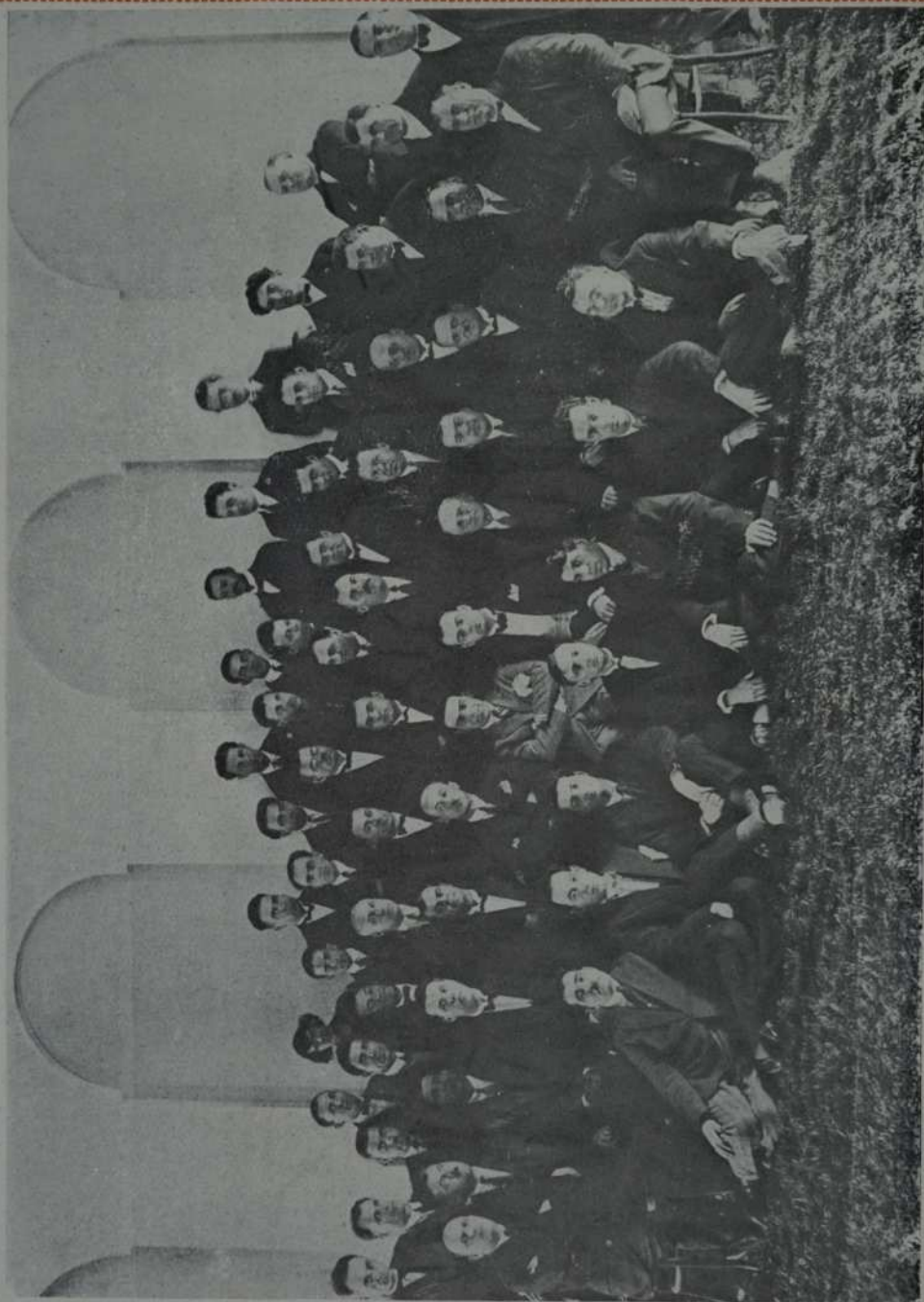
Н. САМОВ
супервайзер

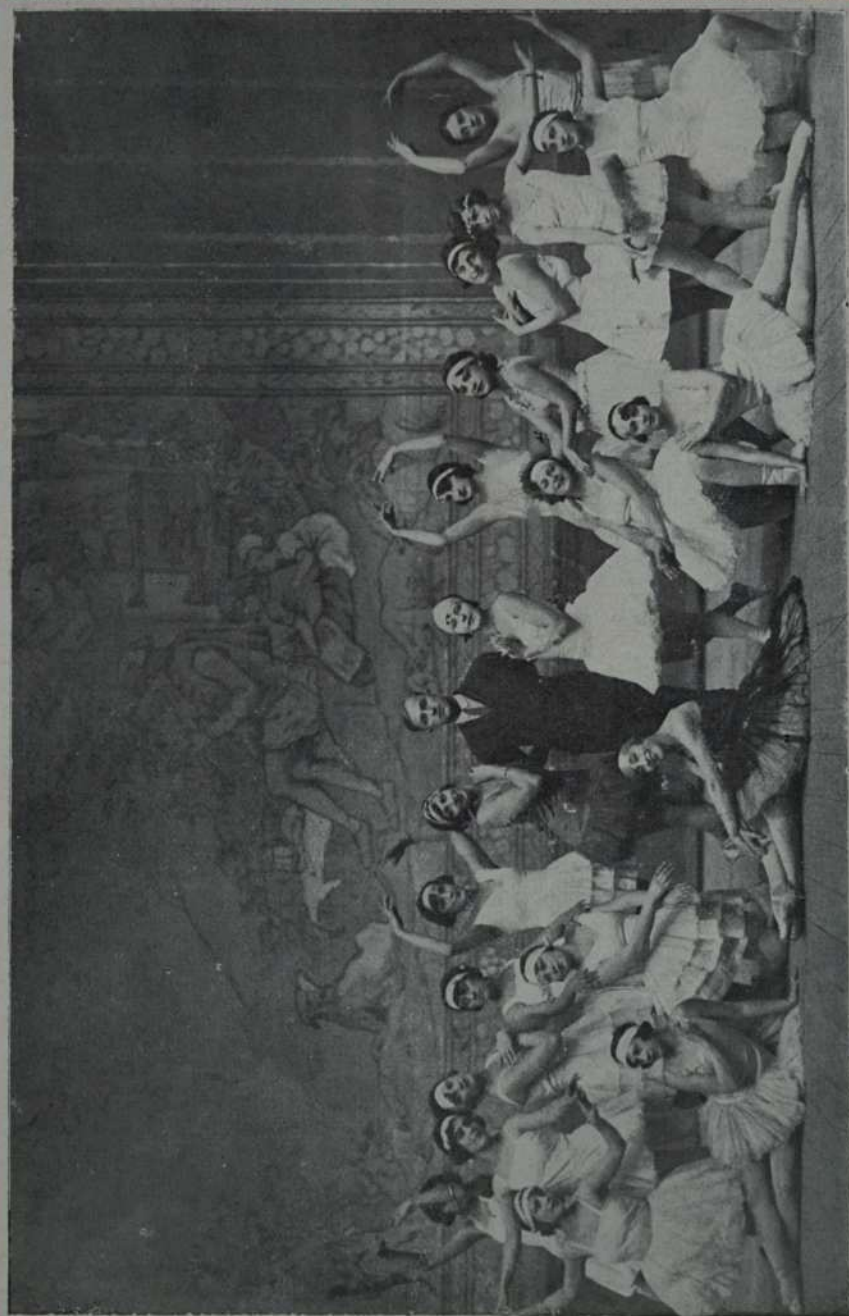
Д-р П. КАЛУЧОВА
директор

С.Т. ИВАНОВ
счетоводитель-касиер

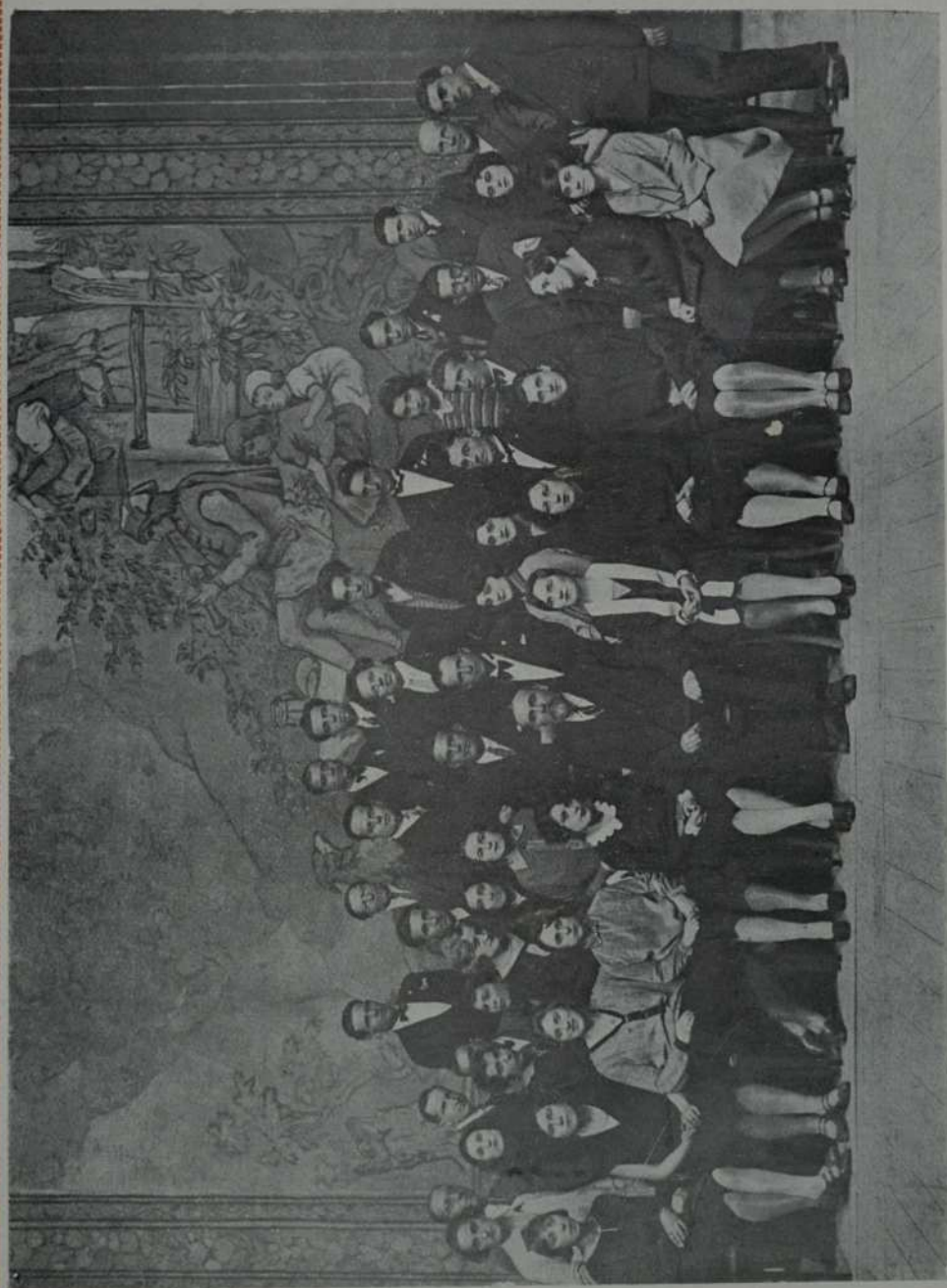
ОРКЕСТРЪ

БАЛЕТМАЙСТОРА А. ПЕТРОВА, ПРЦМА БАЛЕРИНИШЬ Н. ВІНАРОВА Ц Н. РАКОВСКА Ц БАЛЕТЦІЗ

ТЕХНИЧЕСКИ ПЕРСОНАЛЪЗ

ХОРМАЊИСТОРА П. РАМАЊАНОВЊЗ И ХОРЊИЊЗ

ФОТОГРАФИИ — Б. КАРАСТОЯНОВЪ

КОРИЦА — И. ПЕНКОВЪ

СОФИЯ — ДЪРЖАВНА ПЕЧАТНИЦА

Книгата е дигитализирана от Студентско общество за компютърно изкуство (СОКИ), scas.bg и е предоставена от личната колекция на Росен Петков. Дигитализацията е в рамките на проект „Илюстрациите на Българския литературен модернизъм“ - дигитализиране и изследване на редки издания - корици, оформление и илюстрации, издаване на каталог и изложба“

ПРОЕКТЪТ Е РЕАЛИЗИРАН С ФИНАНСОВАТА
ПОДКРЕПА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА КУЛТУРАТА